

PHAN THỊ RÀNG (CHỊ SỨ) **(1937 – 1962)**

(Tiểu sử tóm tắt)

Chị **Phan Thị Ràng** (bí danh Tư Phùng) sinh năm 1937, là Đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam. Quê quán xã Lương Phi, huyện Xà Tôn (Tri Tôn) - An Giang.

Xuất thân trong một gia đình có truyền thống cách mạng, Cha là ông Phan Văn Ngọc, Mẹ là bà Bùi Thị Hương, người yêu đã hứa hôn là anh Lê Vinh Quang. Ông Ngọc và bà Hương có 5 người con (Tỏ, Rỏ, Ràng, Du và Mì). Ông bị Pháp bắt đi tù và bị tra tấn, sau đó bệnh mất năm 1947. Năm sau bà Hương tái giá với ông Phạm Văn Hồ có thêm một người con nữa tên là Bình Sơn.

Năm 1950, chị tham gia đội thiếu niên cứu quốc bắt đầu cuộc đời hoạt động cách mạng khi chỉ mới 13 tuổi.

Năm 1958, chị được tổ chức Đảng ở núi Đài giao công tác trinh sát tại Xà Tôn (Tri Tôn). Hai tháng sau bị lộ, chị được chuyển về Bình Sơn nhận công tác tại xã Trí Đạo thuộc chi khu Kiên Lương. Một tháng sau, lại tiếp tục bị lộ, chị tạm lánh sang Phnôm Pênh (Campuchia) rồi lại trở về Bình Sơn phụ trách công tác thanh vận. Sau đó, chuyển qua làm giao liên, thường đi vào vùng địch tạm chiếm - nơi đầy khó khăn nguy hiểm.

Năm 1959, chị được cử đi dự một lớp đào tạo cô đỡ. Năm 1960, toàn miền Nam đồng khởi, chị Ràng được Huyện ủy giao phụ trách thanh niên đi phá lộ, đập cản và bao vây đồn bót giặc từ Vàm Rầy đến Tám Ngàn. Thời gian này, chị cũng đã chỉ đạo 03 cuộc đưa nhân dân đi đấu tranh với địch và cả 03 cuộc đều thắng lợi.

Sau đó, chị được Huyện ủy phân công về công tác tại xã Thổ Sơn, huyện Hòn Đất. Tại đây, chị đã tích cực vận động quần chúng, xây dựng lực lượng, dự trữ lương thực, vận động thanh niên nhập ngũ và tổ chức chiến đấu. Chị được bà con tin yêu, quý mến.

Tháng 01 năm 1962, để tiêu diệt cơ quan Huyện ủy, bộ đội địa phương Châu Thành A và gom dân lập “ấp chiến lược”, giặc đã mở cuộc càn quét dài ngày với quy mô lớn. Chúng tập trung lính thủy quân lục chiến, bảo an, dân vệ ở các xã lân cận tấn công vào khu vực Ba Hòn. Cuộc chiến đấu diễn ra quyết liệt từ sáng sớm ngày 2/1/1962, lực lượng của ta chưa đầy 20 người, phải đương đầu với giặc trên 2.000 tên. Phan Thị Ràng vừa là liên lạc giữa các đơn vị trong khu căn cứ, vừa tổ chức vận động nhân dân đấu tranh chính trị, binh vận, tiếp tế lương thực cho bộ đội chiến đấu. Qua 02 ngày, ta bẻ gãy hàng chục đợt tấn công ào ạt của địch, hàng trăm tên địch bị thương vong. Nhưng chúng vẫn tập trung lực lượng bao vây Hòn Đất. Cơ quan văn phòng Huyện ủy, Bộ đội địa phương huyện và dân quân du kích đã rút vào hang Hòn, tìm địa thế đánh bật giặc ra ngoài. Bọn giặc đốt lửa, hun khói vào hang, thả thuốc độc xuống suối, tìm cách tiêu diệt lực lượng ta. Ở bên ngoài tổ chức công khai tiếp tục vận động quần chúng đấu tranh chính trị và làm công tác binh vận. Kết hợp cả ba mũi giáp công, trong 05 ngày chiến đấu ta đã diệt và làm tan rã trên 100 tên địch. Lợi dụng tình hình binh sĩ hoang mang, Phan Thị Ràng tổ chức vận động nhân dân và gia đình binh sĩ khiêng xác binh sĩ ra thị trấn Trĩ Tôn và thị xã Rạch Giá đòi bồi thường thiệt mạng và chấm dứt cuộc càn. Trước khí thế đấu tranh mạnh mẽ của quân và dân ta, buộc kẻ địch phải dỡ bỏ cuộc càn.

Cho đến đêm ngày 08 rạng sáng ngày 09/1/1962, trên đường đi làm nhiệm vụ đến giữa khu vực Hòn Me và Hòn Đất, Phan Thị Ràng lọt vào ổ phục kích của giặc, cách điểm hẹn với đồng đội không đầy 50m. Chị nhanh trí hô to để báo động cho đồng đội trong Hòn Đất kịp thời rút lui. Biết đã bị lộ, chị Ràng bình thản trước mọi tình huống nguy hiểm sẽ xảy ra với mình, giặc vừa tra tấn vừa lôi chị qua các khu dân cư ở Hòn Me, Hòn Đất. Đi đến đâu chị cũng tranh thủ tuyên truyền, vận động quần chúng đấu tranh, vạch trần những âm mưu thâm độc của giặc. Biết không thể nào lung lay được tinh thần, ý chí của người cách mạng, chiều ngày 09 tháng 01 năm 1962, bọn giặc đem Phan Thị Ràng đến chân núi Hòn Đất hành quyết. Trước lúc chị hy sinh chị hướng về hang Hòn và hô to “Các đồng chí có khỏe không, đừng uống nước suối, chúng nó bỏ thuốc độc. Đả đảo lũ bán nước, làm tay sai cho giặc.” Năm ấy, chị vừa tròn 25 tuổi.

Sự hy sinh và tấm gương sáng ngời của chị đã truyền thêm sức mạnh và lòng căm thù giặc cho các lực lượng vũ trang và nhân dân Ba Hòn quyết tâm đánh địch bảo vệ quê hương. Cuộc đời son trẻ, gan dạ, thông minh, mưu trí, dũng cảm của chị xứng đáng là mẫu người nữ thanh niên “Miền Nam thành đồng tổ quốc”.

Ngày 20 tháng 12 năm 1984, liệt sĩ Phan Thị Ràng được Chủ tịch nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam truy tặng danh hiệu anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân.

